

HLAVA II DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PÉČE

§ 47e

Okruh dávek pěstounské péče

Dávkami pěstounské péče jsou

- a) příspěvek na úhradu potřeb dítěte,
- b) odměna pěstouna,
- c) příspěvek při převzetí dítěte,
- d) příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla,
- e) příspěvek při ukončení pěstounské péče.

Z důvodové zprávy:

K zák. č. 401/2012 Sb.: *Dochází ke sjednocení hmotného zabezpečení pěstounských rodin a převodu dávek pěstounské péče ze systému státní sociální podpory do systému sociálně-právní ochrany. Základní struktura dávek se nemění. Nadále bude poskytován příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte a příspěvek na zakoupení motorového vozidla. Ustanovení se vztahují nejen na pěstouny, ale i na všechny osoby pečující, případně na osoby vedené v evidenci.*

K § 47e

1. Právní úprava dávek pěstounské péče byla novelou zákona o sociálně-právní ochraně dětí č. 410/2012 Sb. převedena z dosavadní právní úpravy v zákoně o státní sociální podpoře do zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Nárok na dávky pěstounské péče podle zákona o státní sociální podpoře zanikl k 1. lednu 2013. Ke stejnému datu byl okruh dávek rozšířen o novou dávku „příspěvek při ukončení pěstounské péče“. Významných změn doznalo rovněž pojetí odměny pěstouna (viz výklad k § 47i–47k). Výše dávek pěstounské péče jsou stanoveny fixními částkami (do konce roku 2012 se opakované dávky stanovovaly jako příslušný násobek výše životního minima). Vláda je zmocněna svým nařízením dávky pěstounské péče zvýšit na základě zmocňovacího ustanovení § 58b zák. o soc.-práv. ochraně dětí.

2. Z hlediska koordinace sociálního zabezpečení je za koordinovanou rodinnou dávku považován dle aktuálního výkladu pouze příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Ostatní dávky pěstounské péče jsou považovány za sociální výhody dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie (srov. výklad k § 47o zák. o soc.-práv. ochraně dětí).

3. Dávky pěstounské péče se započítávají do příjmu dle § 9 zák. o pomoci v hmotné nouzi. V případě systému státní sociální podpory nejsou dávky pěstounské péče započítávány do rozhodného příjmu, a to ani v případě odměny pěstouna.

4. Exekuce je možná jen z opakujících se dávek pěstounské péče, tedy odměny pěstouna v případě, kdy je dlužníkem osoba pečující nebo osoba v evidenci, a příspěvku na úhradu potřeb dítěte, je-li povinnou osobou dítě, resp. nezaopatřená zletilá osoba pobírající tento příspěvek (§ 317 odst. 2 o. s. ř. vylučuje výkon rozhodnutí u jednorázově vyplácených dávek pěstounské péče).

Související ustanovení:

§ 47f–47 g – příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

§ 47f

(Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte a jeho výše)

(1) Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopatřené dítě⁵⁶⁾ svěřené do pěstounské péče. Příspěvek na úhradu potřeb dítěte náležející podle věty první se vyplácí osobě pečující.

(2) Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte se zachovává i po dosažení zletilosti dítěte, nejdéle však do dvacátého šestého roku jeho věku, jde-li o nezaopatřené dítě podle zákona upravujícího státní sociální podporu⁵⁶⁾, které trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby^{9b)} s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující. Příspěvek náležející dítěti podle věty první se vyplácí tomuto dítěti od splátky příspěvku na úhradu potřeb dítěte náležející za kalendářní měsíc následující po měsíci, v němž dovršilo zletilosti.

(3) Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte činí za kalendářní měsíc

- a) 4 500 Kč pro dítě ve věku do 6 let,
- b) 5 550 Kč pro dítě ve věku od 6 do 12 let,
- c) 6 350 Kč pro dítě ve věku od 12 do 18 let,
- d) 6 600 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let.

(4) Jde-li o dítě, které je podle zákona o sociálních službách osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, činí příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Dítě ve věku	Dítě ve stupni závislosti I (lehká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti II (středně těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti III (těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti IV (úplná závislost) Kč
Do 6 let	4 650	5 500	5 900	6 400
6 – 12 let	5 650	6 800	7 250	7 850
12 – 18 let	6 450	7 800	8 300	8 700
18 – 26 let	6 750	8 100	8 600	9 000

^{9b)} § 115 občanského zákoníku

⁵⁶⁾ § 11 až 16 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Z důvodové zprávy:

K zák. č. 401/2012 Sb.: *Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči bude mít nezaopatřené dítě svěřené do pěstounské péče. I po zániku pěstounské péče, tj. po dovršení 18 let věku dítěte, bude tento příspěvek náležet, nejdéle do 26 let věku, pokud jde o nezaopatřené dítě, které žije společně s osobou, která byla jeho osobou pečující a bude s ní společně uhrazovat náklady na své potřeby. Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte je stanoven za kalendářní měsíc pevnými částkami, a to v závislosti na věku dítěte a s ohledem na děti ve stupni závislosti na pomoci jiné fyzické osoby I až IV.*

Tak jako dosud je omezen nárok na úhradu potřeb dítěte v době, kdy je dítě v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) a dále je výše této dávky pěstounské péče ovlivněna pobíráním důchodu z důchodového pojištění.

Nárok na výživné, které jsou rodiče dítěte povinni hradit na základě rozhodnutí soudu, přechází z dítěte na stát v případech všech dětí, kterým náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Je-li výživné určené rozhodnutím soudu vyšší než příspěvek na úhradu potřeb dítěte, náleží dítěti rozdíl mezi výživným a tímto příspěvkem; tento rozdíl se vyplácí pěstounovi. Soud uloží rodičům, popřípadě jiným fyzickým osobám povinným poskytovat výživné dítěti, aby výživné poukazovaly na účet příslušné krajské pobočky Úřadu práce, která vyplácí pěstounovi, popřípadě zletilému dítěti příspěvek na úhradu potřeb dítěte (§ 45d zákona č. 94/1963 Sb., o rodině).

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte zůstává dítěti v plném rozsahu zachován i v případě, že dítěti současně vznikne nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách. Příspěvek na péči je určen k pokrytí nákladů na služby pro osoby se zdravotním postižením, naproti tomu příspěvek na úhradu potřeb dítěte je určen k pokrytí základních potřeb dítěte v pěstounské péči a supluje tomuto dítěti výživné od rodičů, které v souladu s § 45d zákona o rodině přechází z dítěte na stát.

K § 47f

1. Příspěvek na úhradu potřeb dítěte je dávkou nahrazující výživné dítěte. Na rozdíl od péče jiné fyzické osoby dle § 953 a násl. obč. zák. hradí rodiče dítěte svěřeného do pěstounské péče nebo osobní péče poručníka rodiči výživné státu, resp. Úřadu práce ČR, tento úřad je povinen vymáhat výživné v případě jeho neuhrazení. V případě, že výživné přesáhne výši příspěvku na úhradu potřeb dítěte, náleží rozdíl dítěti (§ 961 obč. zák.). O příspěvek na úhradu potřeb dítěte žádá za dítě osoba pečující nebo osoba v evidenci. Pokud vzniká nárok na dávku zletilé nezaopatřené osobě, žádá o dávku tato osoba.

K odst. 2

2. Pro zajištění stability poměrů dítěte, které nemá po dosažení zletilosti z důvodů stanovených v zákoně o státní sociální podpoře vlastní trvalý příjem (jde tedy ve smyslu tohoto zákona o dítě nezaopatřené), je příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplácen i po skončení pěstounské péče. Podmínkou je, že bývalý svěřenec tvoří

s bývalým pěstounem tzv. spotřební společnosti (srov. výklad k § 4a zák. o soc.-práv. ochraně dětí, č. 5). Podle § 11 zák. o st. soc. podpoře se za nezaopatřené dítě považuje mj. zletilá osoba nejdéle do 26. roku věku, jestliže:

- a) se soustavně připravuje na budoucí povolání (zpravidla studuje v denním studiu na střední nebo vysoké škole, nebo studuje v dálkovém, distančním, večerním či kombinovaném studiu a nevykonává přitom výdělečnou činnost dle § 10 zák. o st. soc. podpoře, výjimky a upřesnění obsahují další ustanovení zákona o státní sociální podpoře, zejména § 10–14),
- b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz anebo
- c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

Za nezaopatřené dítě nelze však považovat dítě, které je poživitelem invalidního důchodu z důchodového pojištění pro invaliditu třetího stupně. Definicí nezaopatřenosti váže zákon o sociálně-právní ochraně dětí na zákon o státní sociální podpoře.

3. U dětí svěřených do pěstounské péče na přechodnou dobu nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte po dosažení zletilosti nevzniká, je jim tedy ihned po dosažení zletilosti vyplácen příspěvek při ukončení pěstounské péče (§ 47h zák. o soc.-práv. ochraně dětí).

K odst. 3 a 4

4. Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte je stanovena fixními měsíčními částkami, které jsou odstupňovány podle věku dítěte a skutečnosti, zda jde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby dle § 8 zák. o soc. službách. Změna stupně závislosti je změnou skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku pěstounské péče. Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte se nově posoudí ke dni platnosti posudku, který stanoví stupeň závislosti. V případě, že dojde ke zvýšení stupně závislosti, je příspěvek na úhradu potřeb dítěte zvýšen od prvního dne kalendářního měsíce, v němž tato změna nastala. Pokud dojde naopak ke snížení stupně závislosti, je příspěvek na úhradu potřeb dítěte snížen až od prvního dne následujícího po kalendářním měsíci, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí o snížení příspěvku (viz § 47q odst. 3 zák. o soc.-práv. ochraně dětí). Po ukončení platnosti posudku o stupni závislosti svěřeného dítěte do doby vydání nového posudku je příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplácen v základní výměře dle odst. 3 komentovaného ustanovení (je rozhodnuto o nesporné části) až do doby předložení nového posudku Úřadu práce ČR. V případě, že nový posudek stanoví stupeň závislosti, je proveden doplatek příspěvku na úhradu potřeb dítěte, a to zpětně ke dni platnosti posudku. Podobný postup je uplatňován v případě odměny pěstouna.

Související ustanovení:

§ 4a – vymezení některých pojmů, § 47h – příspěvek při ukončení pěstounské péče, § 47q odst. 3 – změna nároku na dávku pěstounské péče

Související předpisy:

§ 961 obč. zák., – § 10–14 zák. o st. soc. podpoře, – § 8 zák. o soc. službách

§ 47g***(Výluky z nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte)***

(1) Příspěvek na úhradu potřeb dítěte nenáleží po dobu, po kterou je dítě v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež nebo v péči jiné osoby na základě rozhodnutí soudu nebo jiného příslušného orgánu o svěření dítěte do péče nahrazující péči rodičů. Plné přímé zaopatření se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře.

(2) Jestliže dítě požívá důchod z důchodového pojištění, náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte, jen je-li vyšší, a to ve výši rozdílu mezi tímto příspěvkem a důchodem.

K odst. 1

1. V případě, kdy je dítě v přímém plném zaopatření ústavního nebo obdobného zařízení nebo je v péči jiné osoby na základě rozhodnutí soudu, výplata příspěvku na úhradu potřeb dítěte se pozastavuje. Rodiče již nepoukazují výživné Úřadu práce ČR a ten je nevymáhá, neboť tato kompetence je dle § 19 odst. 2 zák. o soc.-práv. ochraně dětí vázána právě na poskytování příspěvku na úhradu potřeb dítěte. Podle § 7 odst. 4 zák. o st. soc. podpoře se za plné přímé zaopatření považuje zaopatření v ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, poskytuje-li tento ústav (zařízení) dětem stravování, ubytování a ošacení.

K odst. 2

2. Pokud je dítě příjemcem důchodu z důchodového pojištění, je příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplácen pouze ve výši rozdílu mezi důchodem a částkou příspěvku stanovenou dle § 47f odst. 3 a 4 zák. o soc.-práv. ochraně dětí. V případě, že je vyplácený důchod vyšší než takto stanovená částka, příspěvek se nevyplácí.

Související ustanovení:

§ 47f – nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte a jeho výše

Související předpisy

§ 7 odst. 4 zák. o st. soc. podpoře

§ 47h**Příspěvek při ukončení pěstounské péče**

(1) Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče má fyzická osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči, a to ke dni zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle § 47f.

(2) Výše jednorázového příspěvku činí 25 000 Kč.

(3) Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče náleží jen jednou.

K § 47h

1. Dávka „příspěvek při ukončení pěstounské péče“ byla zavedena novelou zákona o sociálně-právní ochraně dětí č. 410/2012 Sb. s účinností od 1. ledna 2013. Nárok na příspěvek má osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči. Příspěvek je vyplácen po zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte, nejdéle do dvacátého šestého roku jeho věku (srov. výklad k § 47f odst. 2 zák. o soc.-práv. ochraně dětí). Výše příspěvku činí 25 000 Kč. Jde o jednorázovou dávku, o jejíž vyplacení žádá sama fyzická osoba, která byla do dne zletilosti v pěstounské péči.

2. Pokud svěřené dítě nemělo nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte, protože pobíralo důchod z důchodového pojištění, jehož výše byla stejná nebo vyšší než tento příspěvek, příspěvek při ukončení pěstounské péče této osobě po dosažení zletilosti náleží (důchod nahrazuje příspěvek na úhradu potřeb dítěte, nikoliv jiné dávky). Příspěvek je v tomto případě vyplácen po zániku nároku této osoby na důchod z důchodového pojištění.

Související ustanovení:

§ 47f odst. 2 – ukončení nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Odměna pěstouna

§ 47i

(Nárok na odměnu pěstouna)

(1) Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující a osoba v evidenci. Nárok na odměnu pěstouna má i osoba pečující nebo osoba v evidenci, jestliže nezaopatřené dítě⁵⁶⁾, které jí bylo svěřeno do péče, nemá po dosažení zletilosti nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, jehož výše je stejná nebo vyšší než uvedený příspěvek.

(2) Pokud jsou osobou pečující nebo osobou v evidenci oba manželé nebo dva poručníci, náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich. Na pěstounskou péči vykonávanou druhým manželem nebo poručníkem se pro účely stanovení výše odměny pěstouna podle věty první hledí jako na společnou pěstounskou péči.

(3) Krajská pobočka Úřadu práce může při rozhodování o dávkách v případech, kdy manželé nebo oba poručníci spolu nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně nežijí, rozhodnout, že se nepostupuje podle odstavce 2 a ke skutečnosti, že oba manželé nebo oba poručníci jsou osobou pečující nebo osobou v evidenci, se nepřihlíží. Nedohodnou-li se v takovém případě manželé nebo

poručníci o tom, komu z nich náleží odměna pěstouna z důvodu péče o dítě svěřené rozhodnutím příslušného orgánu do jejich společné péče, platí § 47n věty druhá a třetí obdobně.

⁵⁶⁾ § 11 až 16 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Z důvodové zprávy:

K zák. č. 303/2013 Sb.: *V souladu s § 932 odst. 2 obč. zák. mohou být soudem do funkce poručníka dítěte společně jmenováni zpravidla manželé, anebo i jiné dvě osoby. Z hlediska nároku na odměnu pěstouna by měla i pro tyto jiné dvě osoby platit stejná pravidla, jako pro manžele, to znamená, že odměna pěstouna bude náležet pouze jedné z těchto osob, která je určena na základě jejich dohody nebo rozhodnutím krajské pobočky Úřadu práce.*

K odst. 1

1. Odměna pěstouna bývá definována jako forma (finančního) společenského uznání osobě, která pečuje o dítě jiných rodičů formou pěstounské péče. Nárok na odměnu má osoba pečující po dobu trvání péče o svěřené dítě. Osobou pečující, která má nárok na odměnu pěstouna, je rovněž fyzická osoba, která byla do dosažení zletilosti svěřeného dítěte jeho pěstounem nebo poručníkem, a to po dobu, kdy tento bývalý svěřenec má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte z titulu nezaopatřenosti. Zákon zároveň řeší situaci, kdy tento svěřenec není po dosažení zletilosti příjemcem příspěvku na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění. I v tomto případě má osoba pečující nárok na odměnu pěstouna. Komentované ustanovení zmiňuje i osobu v evidenci, jde však o irelevantní záležitost, neboť dítě svěřené do pěstounské péče na přechodnou dobu nemá nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte po dosažení zletilosti v žádném případě. Osoba v evidenci má nárok na odměnu pěstouna po dobu zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Odměna je vyplácena bez ohledu na to, zda osoba v evidenci aktuálně má či nemá svěřeno do péče dítě, k jejímu pozastavení dochází pouze po dobu, kdy je přerušeno zprostředkování pěstounské péče na přechodnou dobu.

2. Bez ohledu na výši odměny pěstouna mohou všechny osoby pečující a osoby v evidenci vykonávat další výdělečnou činnost (do 31. prosince 2012 vznikal nárok na „odměnu pěstouna ve zvláštních případech“ pouze tehdy, pokud pěstoun nebyl celý kalendářní měsíc výdělečně činný).

K odst. 2 a 3

3. První věta odst. 2 vychází z logiky býv. § 43 odst. 1 zák. o st. soc. podpoře, který stanovoval, že „při společné pěstounské péči manželů náleží dávky pěstounské péče jen jednomu z manželů“ (dnes § 47n věta první). Vazba na pojem „společné pěstounské péče“ se však v průběhu času ukázala jako nevhodná, neboť

v ojedinělých případech některých pěstounských rodin s více schovanci docházelo k účelovému svěřování dětí vždy do výlučné péče pouze jednoho z manželů–pěstounů, ačkoli se materiálně jednalo o péči společnou (manželé sdílející společnou domácnost a vzájemně se při péči zastupující), tak, aby byl institut hmotného zabezpečení pěstounské péče maximálně vytěžován prostřednictvím souběhu dvou odměn pěstouna „ve zvláštních případech“ podle býv. § 40a zák. o st. soc. podpoře. Není pochyb o tom, že takové jednání mělo charakter obcházení zákona či zneužití práva, neboť jím byl zastírán skutečný stav věci – společná pěstounská péče – a naopak předstíráan stav, že jde o péči výlučnou, a to za účelem získání majetkového prospěchu na úkor státního rozpočtu. Právní úprava a uvedené případy byly tak předmětem oprávněné kritiky, zejména ze strany pěstounů–manželů, z nichž naprostá většina dávkový systém tímto způsobem nezneužívala. Proto došlo k formulační změně a od 1. ledna 2013 není rozhodné, zda jsou děti v pěstounské domácnosti svěřeny do společné péče manželů–pěstounů, nebo do výlučné péče jen některého z nich, pakliže jsou oba manželé pěstouny; rozhodující je tedy hledisko materiální, nikoli formálně-právní. Pro účely přiznání nároku, výpočtu výše odměny a výplaty odměny pěstouna se na péči o všechny děti v domácnosti pěstounů–manželů hledí, jako by se jednalo o společnou pěstounskou péči.

4. Občanský zákoník po rekodifikaci dovoluje nově dítěti ustanovit nikoli jen jednoho poručníka, popř. poručníky–manžele, ale nově dovoluje ustanovit do funkce poručníka i jakékoli jiné dvě osoby; i tyto osoby mohou o dítě společně pečovat, proto se stejný režim v oblasti odměny pěstouna jako v případě manželů–pěstounů uplatní i na dva osobně pečující poručníky dítěte.

5. Druhá věta odst. 2 deklaruje explicitně zásadu uplatňovanou od 1. ledna 2013, totiž že i případná výlučná pěstounská nebo poručnická péče se posuzuje jako společná. To má samozřejmě význam při určení celkové výše odměny pěstouna. Především z uvedené zásady plyne, že celková výše odměny pěstouna se určí souhrnem za všechny schovance, o něž je v domácnosti pěstounů–manželů (nebo dvou poručníků) pečováno, a to postupem podle § 47j odst. 1, 2 zák. o soc.-práv. ochraně dětí, tzn. že odměna se podle citované úpravy za každé další dítě v pěstounské péči jednoho z manželů–pěstounů nebo v jejich společné péči vždy zvyšuje o příslušnou částku. Uplatní se zde také procedurální zásada § 47n zák. o soc.-práv. ochraně dětí o dohodě oprávněných osob, komu z nich má být dávka vyplácena.

6. Odstavec 3 představuje standardní úpravu dávkových předpisů umožňující v případě zániku společné domácnosti vyloučit bývalé osoby blízké „z okruhu společně posuzovaných osob“ pro účely posouzení nároku na příslušnou dávku. Na základě uvedeného rozhodnutí si poté každý z manželů může ve vztahu k dítěti svěřenému do jeho výlučné péče uplatnit nárok na odměnu pěstouna samostatně. Jde-li o společnou pěstounskou péči a nedohodnou-li se manželé na tom, komu z nich náleží odměna z titulu společné pěstounské péče, rozhodne dávkový orgán zpravidla na základě toho, který z manželů o svěřené dítě fakticky pečuje. Jedná se samozřejmě o úpravu dočasnou a překlenovací, která však nastupuje v situaci,

kdy rozpad společné domácnosti nelze již označit za přechodný a nápravy schopný jev (proto se stanoví kvalifikovaná doba alespoň 3 měsíců). Samozřejmě orgán sociálně-právní ochrany vždy musí v takovém případě zvážit, zda tu není namíste přijmout jiné vhodné opatření včetně soudní úpravy poměrů svěřených dětí. Poslední věta odst. 3 tu řeší pouze určení oprávněné osoby pro přijímání výplaty odměny pěstouna za děti, u nichž formálně trvá společná pěstounská péče, neboť z povahy ustanovení jednoznačně vyplývá, že v případě, kdy je rozhodnuto o vzájemném vyloučení manželů–pěstounů z okruhu společně posuzovaných osob, náleží odměna pěstouna za děti svěřené do výlučné péče jednoho z manželů tomuto manželovi, což není třeba již výslovně v zákoně zdůrazňovat.

Související ustanovení:

§ 4a – vymezení některých pojmů, § 47j odst. 1, 2 – výše odměny pěstouna, § 47n – společná pěstounská péče manželů, § 47o a násl. – okruh oprávněných osob

§ 47j***(Výše odměny pěstouna)***

(1) Výše odměny pěstouna činí za kalendářní měsíc, není-li dále stanoveno jinak,

- a) 8 000 Kč, je-li pečováno o jedno dítě,**
- b) 12 000 Kč, je-li pečováno o 2 děti,**
- c) 20 000 Kč,**
 - 1. je-li pečováno alespoň o 3 děti,**
 - 2. je-li pečováno alespoň o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost),**
 - 3. jde-li o osobu v evidenci, a to i v případě, že nepečuje o žádné dítě, nebo**
- d) 24 000 Kč, pečuje-li pěstoun alespoň o 1 dítě, které mu bylo svěřeno na přechodnou dobu, a toto dítě je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).**

(2) Za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. c) bodů 1 a 2 zvyšuje o polovinu částky uvedené v odstavci 1 písm. a). Za každé další dítě, které je osobě v evidenci svěřeno do jiné péče, než je pěstounská péče na přechodnou dobu, se odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. c) bod 3 nebo písm. d) zvyšuje o polovinu částky uvedené v odstavci 1 písm. a).

(3) Odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. a) a b) náleží osobě pečující nebo osobě v evidenci, která je rodičem nebo prarodičem otce nebo matky svěřeného dítěte, pouze v případech hodných zvláštního zřetele, zejména s ohledem na sociální a majetkové poměry osoby pečující nebo osoby v evidenci

a jejich rodiny a s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu dítěte. Pro účely rozhodnutí o přiznání odměny pěstouna je krajská pobočka Úřadu práce povinna si vyžádat vyjádření příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

(4) Odměna pěstouna se poskytuje i po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény osoby pečující nebo osoby v evidenci, nejdéle však do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž dočasná pracovní neschopnost vznikla nebo v němž byla nařízena karanténa. Je-li dítě svěřené osobě pečující nebo osobě v evidenci v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež nebo v péči jiné osoby na základě rozhodnutí příslušného orgánu o svěřeni dítěte do péče nahrazující péči rodičů, odměna pěstouna za péči o tyto děti nenáleží.

(5) Odměna pěstouna nenáleží osobě v evidenci po dobu, po kterou je přerušeno zprostředkování pěstounské péče na přechodnou dobu podle § 24b odst. 1 písm. a) a d).

Z důvodové zprávy:

K zák. č. 410/2012 Sb.: *Výše odměny pěstouna je stanovena za kalendářní měsíc pevnými částkami, a to v závislosti na počtu dětí v pěstounské péči a s ohledem na náročnost této péče. Výše je stanovena měsíčně v rozsahu od 8 000 do 24 000 Kč. Ve vyjmenovaných případech se odměna zvyšuje o 4 000 Kč za každé další dítě. Odměna pěstouna se považuje za plat pro účely sociálního, úrazového a zdravotního pojištění a bude podléhat dani z příjmů fyzických osob. Návrh upravuje odlišně odměnu pěstouna u osoby pečující a osoby v evidenci, která je rodičem nebo prarodičem jednoho z rodičů svěřeného dítěte, jsou-li k tomu závažné důvody, zejména s ohledem na nepříznivou sociální situaci pěstouna. Návrh řeší případy, kdy by odebrání odměny znamenalo závažný zásah do situace pěstouna, např. když je pěstoun – prarodič odkázán na odměnu pěstouna jako jediný příjem, nebo když má pěstoun jako jediný příjem důchod a odměna pěstouna pomáhá vytvořit ekonomické zázemí pro péči o svěřené dítě. Odchylný režim odměňování je v případě pěstounské péče prarodičů odůvodněn tím, že prarodičům svědčí podle § 88 a násl. zákona o rodině podpurná vyživovací povinnost ke svým vnukům za předpokladu, že své primární vyživovací povinnosti nemohou dostát rodiče dětí. Plněním vyživovací povinnosti se přitom vedle poskytování peněžitých plnění na uspokojení potřeb dítěte rozumí rovněž zajišťování osobní péče o děti. Lze proto konstatovat, že v situacích, ve kterých nemohou zajistit osobní péči o dítě jeho rodiče a dítě je z tohoto důvodu svěřeno do pěstounské péče prarodiče nebo prarodičů, plní prarodiče výkonem pěstounské péče zároveň i svoji zákonnou vyživovací povinnost k dítěti, což naopak neplatí pro žádné jiné pěstouny zajišťující péči o dítě, včetně pěstounů z řad příbuzných v linii pobočné (sourozenci, tety, strýčkové a další). Vzhledem k tomu je opodstatněné stanovení jiného režimu odměňování za výkon pěstounské péče u pěstounů – prarodičů a zakotvení fakultativního nároku prarodiče na odměnu za výkon pěstounské péče. Obdobný stav platil již v minulosti až do roku 1995 na základě*